

φάς» (Журн. Мин. Нар. Просв. Часть 343. Сент. 1902, Класс. отд. σ. 435—436). Οὕτως οὐδὲ Παρθένιος ὑπῆρξε μητροπολίτης ἐν Πάτραις τῷ 1366-ῳ ἔτει. Ὁ δὲ κατόπιν ἀναφερόμενος μητροπολίτης Παρθένιος Β' (1638—1639) λογιστέος Παρθένιος Α' οὐχὶ δὲ Γ', ὡς διορθοῦται ὁ J. Pargoire (Échos d'Orient, VII, 1904, σ. 105)· ἡ δὲ ὑπογραφή του ὑπάρχει καὶ ἐν ἀμνηολογῇτῳ ἐγγράφῳ τοῦ 1639-ου ἔτους (ὄρα Μ. Γεδεὼν Κανον. διατάξ. τ. I, σ. 44) καὶ ἐν ἑτέρῳ μνηὸς Μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους· περίληψιν δὲ τοῦ ἐγγράφου τούτου ὄρα ἐν τῷ ἡμετέρῳ Καταλόγῳ τῶν ἐν τῷ Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγῳ χειρογράφων (Ὁ ἐν Κ/πόλει Ἑ. Φ. Σ. Ἀρχαιολ. ἐπιτροπή. Παράρτημα τοῦ Κ'-ΚΒ' τόμου. Ἐν Κ/πόλει 1892, σ. 102).

Ἄ Π.-Κεραμεύς,

Εἰς Θεόδουλον Μάγιστρον.

Ἐν τῇ Gesandtschaftsreise des Rhetors Theodulos Magistros (Festschrift C. F. W. Müller --- gewidmet. Leipzig 1900), σελ. 6 ἐκδ. Μ. Treu, ἀναγινώσκομεν ταῦτα· «πόρρωθεν οὖν κλίναντες γόνυ, οὐ γὰρ ὁ καιρὸς ἐδίδου πελάζειν, καὶ δι' εὐχῆς προσειπόντες τὸν γε τοῦ ὄρους οἰκτιστὴν, εἴτε καὶ ταμίαν χρὴ λέγειν τὸν πάμμεγαν Ἀθανάσιον, τὸ πέλαγος διεβάλλομεν».

Πρόκειται περὶ τοῦ ὄρους Ἄθω. Ἡ ναῦς, ἥτις ἔφερε τὸν Θεόδουλον ἐκ Θεσσαλονίκης εἰς Βυζάντιον, περιέπλεεν ἤδη τὸν Ἄθω, διὰ δὲ κακοκαιρίαν ἠδυνάτετο νὰ προσορμισθῇ τοῖς αἰγιαλοῖς αὐτοῦ, ὁπόθεν οἱ περιπλέοντες θὰ μετέβαινον προσκυνήσεως χάριν καὶ ἀγιασμοῦ μέχρι τῆς λαύρας τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου. Ἐκ τούτου καὶ ὁ Θεόδουλος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἠρκέσθησαν τὰς πρὸς τὸν ὅσιον Ἀθανάσιον προσευχὰς τῶν νὰ ἐκτελέσωσιν ἐν τῷ πλοίῳ.

Ἐν τῷ κειμένῳ ὁμως ἀκατάληπτος εἶναι ἡ λέξις οἰκτιστὴν, ἥτις ἄλλως εἶναι καὶ ἄγνωστος ἀλλαχόθεν. Εἰκάζω δὲ ὅτι ὁ Θεόδουλος ὠνόμασε τὸν Ἀθανάσιον οὐχὶ οἰκτιστὴν ἀλλ' οἰκιστὴν τοῦ ὄρους, τοῦ Ἄθω. Ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ (ἐκδ. Pomialowsky, σ. 99, § 227, 228) παραβάλλεται ὁ ὅσιος Ἀθανάσιος πρὸς τὸν ὅσιον Σάβαν οὕτω· «Θαυμάζεται τις τῶν πατέρων --- ὡς πολιστής ἐρήμου καὶ οἰκιστής. --- ὁ δὲ ὁμοίως αὐτῷ πολιστής γεγονὼς οὐχ ὁμοίως ἔσχε τοὺς ὑπ' αὐτόν». Ἐν ἄλλῳ τόπῳ ὁ βιογράφος (σελ. 22) παράγει Παῦλον τὸν Ξηροποταμηνὸν εἰπόντα «μέγαν αὐτόν (= τὸν Ἀθανάσιον) ἔσεσθαι καὶ ἀρχηγὸν τοῦ Ὄρους καὶ πολιστήν», ἄρα δὲ καὶ οἰκιστὴν. Ὁ δὲ ποιητὴς ἐνὸς τῶν εἰς Ἀθανάσιον στιχηρῶν ἐγκωμιάζει αὐτὸν φανερῶς ὡς οἰκιστὴν τοῦ Ἄθω οὕτω· «Γενεαὶ γοῦν σε πᾶσαι μέλπουσι τῶν εὐσεβῶν*, ἐξαιρέτως δὲ ἡ σὴ τιμία ποίμνη*, τὸ λαμπρόν σου τῶν πόνων στηλογράφημα*, ἣν ἀνέδειξας ὡς πόλιν ἐν ἐρήμῳ τερπνὴν*, ἣν οἰκητήριον στίφους μοναζόντων εὐπρεπὲς κατέστησας» (ὄρα Μηναιὸν τοῦ Ἰουλίου. Βενετία 1890, σ. 18).

Ἄ Π.-Κεραμεύς.